

Maciej Zdanowicz

Wędrująca witryna

Sztuka i Dokumentacja nr 8, 104-106

2013

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Wędrująca witryna

Maciej Zdanowicz

Przespacerujemy się po wielkiej nowoczesnej metropolii, bardziej słuchając niż patrząc. Rozkoszujemy się, odróżniając wirowanie wody, powietrza lub gazu w metalowych rurach, burczenie silników, które oddychają i pulsują z niezaprzeczną zwierzęcością, dudnienie zaworów, ruch tłoków, jęki pił mechanicznych, wagony toczące się po szynach, trzepotanie markiz i flag. Będziemy się bawić, orkiestrując w naszej wyobraźni stukot zamykanych okiennic sklepowych, zróżnicowany zgiełk stacji kolejowych, konstrukcji żelaznych, tkalni, pras drukarskich, elektrowni i metra (...)¹

Reprodukowane obrazy odnoszą się do zagadnienia *soundscape*, pejzażu akustycznego fragmentu centrum miasta Łodzi.² Wynikają one z prowadzonych przeze mnie w okresie dwóch miesięcy maja i czerwca 2013 roku rejestracji cyfrowych dźwięków, dokumentacji fotograficznych. Prace realizowałem ograniczając się do skrzyżowania ulicy Piotrkowskiej z Zieloną, w ścisłej zabudowie miejskiej, miejscu o natężonym ruchu samochodowym, tramwajowym, osobowym. Tworzenie archiwum zbiegło się z prowadzoną w owym czasie intensywną rewitalizacją głównej osi miasta potocznie zwanej „Pietryną”. Analizie poddałem wszelkiego rodzaju szumy życia metropolii, hałasy wynikające z intensywności pewnych procesów, zjawisk, koniecznych i nieuchronnych z punktu widzenia współczesności. Odgłosy pojedynczych osób, rozmowy, dźwięki muzyki tureckiej unoszącej się z okolicznych punktów gastronomicznych, stukot obcasów butów o płyty chodnikowe, bruk zlewały się w jedną masę z hukiem przejeżdżających aut, komunikacji miejskiej, maszyn remontowo-budowlanych. Intensywność doznań słuchowych wzmacniały panujące warunki pogodowe (deszcz, wysoka wilgotność), otaczająca mnie masa kamienia, betonu, monumentalne fasady i podcienia kamienic. Odnosząc się do własnych skojarzeń, odczuć opartych na pewnej synergii zmysłowej, bazując na komputerowej analizie widmowej dźwięków zrealizowałem obrazy stanowiące moją odpowiedź na zaistniałe okoliczności. Założyłem tu między innymi ograniczenie koloru do skali szarości koherentnej do wahania częstotliwości danych brzmień, kształt i skalę form odpowiadającą zmianom natężenia (głośności). Efemeryczność sytuacji, fragmentaryczność i zarazem rytmiczna powtarzalność pewnych jakości audialnych zaowocowały serią obrazów cechujących się pewną dynamiczną potencjalnością. Zwielokrotnione, nałożone na siebie sekwencje fotografii zatraciły swą precyzję, funkcję mającą na celu utrwalenie wizualnej istoty zjawiska. Zamazany obraz stał się ekwiwalentem kakofonii, a występujące w nim silne efekty kontrastujące, ostre krawędzie ewokują hałas. Utrwalony szum zarówno ten akustyczny jak i wizualny w moim zamierzeniu ma korespondować z szybkim, fragmentarycznym, wręcz zmechanizowanym percypowaniem rzeczywistości, opartym na migawkowych ujęciach przypadkowych obrazów i dźwięków.

Projekt „Soundscape I. Realizacja Piotrkowska 54 (Łódź, V/VI.2013)” został zrealizowany w ramach inicjatywy „Wędrująca Witryna” Matyldy Leśnikowskiej i Magdaleny Oraczewskiej, polegającej na zaadaptowaniu przestrzeni wystawienniczych nieczynnych lokali handlowo-usługowych łódzkiego śródmieścia na cele artystyczne.

Maciej H. Zdanowicz

Urodzony w 1982 roku. Artysta postmedialny działający na granicy obrazu i dźwięku, praktyki artystycznej oraz teorii i historii sztuki. Jest pracownikiem naukowo-dydaktycznym na Wydziale Sztuk Wizualnych ASP im. Władysława Strzemińskiego w Łodzi, doktorem w Instytucie Sztuki PAN w Warszawie (studia w zakresie historii sztuki) oraz w Instytucie Sztuk Pięknych UJK w Kielcach (studia w zakresie sztuk pięknych). Członek zwyczajny Centrum Muzyki Wizualnej (Los Angeles), Polskiego Stowarzyszenia Muzyki Elektroakustycznej (PSeME), Stowarzyszenia Międzynarodowe Triennale Grafiki w Krakowie, współpracuje ze Stowarzyszeniem Sztuka i Dokumentacja. W latach 2002-2007 studiował na ASP w Łodzi (dyplom pod kierunkiem prof. Bogusława Balickiego i prof. Romany Hałat). W latach 2004-2008 współprowadził Galerię Promocji Młodych Bałuckiego Ośrodka Kultury „Rondo” w Łodzi (autor trzech pierwszych edycji ogólnopolskich prezentacji młodej sztuki ASPEKTY). Główny obszar jego zainteresowań to zagadnienie muzyki wizualnej, pejzaż akustyczny, konwergencja zmysłowa (postrzeganie synergiczne,

synestezja). Bierze czynny udział w projektach artystycznych, wystawach, publikuje teksty o charakterze krytycznym i naukowym.

www.maciejdanowicz.pl

¹ Luigi Russolo, „Sztuka hałasów: Manifest Futurystyczny”, w: *Kultura dźwięku. Teksty o muzyce nowoczesnej*, red. Christoph Cox i Daniel Warner, Gdańsk: Słowo / Obraz Terytoria, 2010, 34.

² Soundscape to współbrzmienie dźwięków danego czasu i miejsca. Tworzą go dźwięki otaczającej rzeczywistości środowiska naturalnego i sztucznego, wynikające z ludzkiej działalności: mowa, praca, kroki. Wyróżnia się tu między innymi: klucze dźwiękowe pojęte jako jednolite masy dźwiękowe, stanowiące często tło dla innych dźwięków, sygnały dźwiękowe wysuwające się na plan pierwszy, wyraźne, rozpoznawalne komunikaty akustyczne oraz soundmarki – unikatowe i wyjątkowe ze względu na swoje źródło bądź znaczenie dźwięki.

Pojęcie soundscape wprowadza R. Murray Schafer, kanadyjski kompozytor i muzykolog. W 1968 roku publikuje tekst „The New Soundscape”, stanowiący początek refleksji nad pejzażem dźwiękowym. Jego kolejna praca „The Tuning of the World (The Soundscape)” z 1977 roku to fundamentalne dzieła dla ruchu tak zwanej ekologii akustycznej, poruszającej zagrożenia audiosfery w wyniku skażenia hałasem.

